

адміністративні корупційні правопорушення розглянуто з винесенням постанови, також збільшилася – 51,8 % [49,1 %]. У тому числі провадження у справах закрито у зв'язку з:

- відсутністю події та складу адміністративного правопорушення – стосовно 2 тис. [2 тис.] осіб, або 33 % [42,1 %] від кількості осіб, щодо яких провадження у справах цієї категорії закрито;
- закінченням строків для накладення адміністративного стягнення, передбачених ст. 38 КпАП, – стосовно майже 3 тис. [2 тис.] осіб, або 51 % [40,5%];
- за малозначністю вчиненого корупційного правопорушення звільнено від адміністративної відповідальності 701 [626] осіб, або 13,9 % [16 %] [4].

Таким чином, з огляду статистичних показників здійснення правосуддя в Україні можна спостерігати те, що упродовж останніх 5 років кількість засуджених осіб за корупційні кримінальні правопорушення має тенденції до зниження, натомість кількісні показники розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані із корупцією мають тенденції до зростання, при цьому серед адміністративних справ значну частину складають рішення про закриття провадження. Також слід зазначити, що майже половина касаційних скарг у кримінальних провадженнях про корупційні кримінальні правопорушення задовольняється та судові рішення скасовується.

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n1548>.

2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n198>.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n1813>.

4. Судова статистика. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/.

Шалгунова Світлана Аполлінаріївна
завідувач кафедри,
кандидат юридичних наук, доцент

Барабаш Гліб Вікторович
викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОРУПЦІЙНА СКЛАДОВА ЗЛОЧИНІВ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ АНГЛІЇ

Останні роки в Україні, як і в інших країнах світу відбувається зростання масштабів та посилення фінансових ринків та їх можливостей. Все це безпосередньо пов'язано з глобальними процесами в економіці, яка інтегрується

ся. Інтернаціоналізація національних економік світу та фінансових ринків відбувається останні десятиліття досить швидко, чому активно сприяє зростання кількості банківських установ та обсягу фінансових операцій, ними здійснюваних. Ми можемо спостерігати останні 15-20 років, що відбувається не лише зближення окремих фінансових ринків на фоні формування світового фінансового ринку, а й вживаються заходи до певної їх ізоляції. Причини останнього є бажання окремих країн світу обмежити вільне вливання капіталу зарубіжних країн до національної економіки та подальшого формування її повної залежності від цього капіталу.

Таким чином, ті об'єктивні процеси, що відбуваються в економіці кожної країни, і України у тому числі, впливають на її правову систему, на зміст положень матеріального права, і в першу чергу, цивільного та кримінального. Таким чином відбувається інтернаціоналізація правових норм, що регламентують економічні процеси та криміналізацію чи декриміналізацію окремих діянь.

Останні роки, а фактично, це відбувається з кінця 80-х років минулого століття, ми спостерігаємо однобічні зміни, що відбуваються в кримінальному праві України, що полягають у копіюванні та запозиченні правових конструктів кримінального права інших країн. Для того, щоб краще розуміти ці процеси зміни правових конструктів та тих наслідків, що за ними наступають, необхідно звернутися до досвіду інших країн.

Аналогічні процеси відбувалися в Англії, коли європейські країни копіювали норми правового регулювання діяльності акціонерних товариств, які є продуктом американського права. Це стосується як питань формування фондового ринку, що отримало свій розвиток в США та має державне регулювання, і питань акціонерного права, що також сформувалося в США. При цьому банківське право Англії сформовано на підставі тих правових положень, що утвердилися в США та більшості країн Європи. Зокрема, це стосується питань правового регулювання банківської таємниці та різного роду банківських маніпуляцій.

Сучасні країни активно розширюють межі своєї участі в міжнародних фінансових операціях на фінансовому ринку (який утворюють грошовий ринок, ринок цінних паперів, ринок капіталів), а він, у свою чергу, не може функціонувати без зняття обмежень. Звичайно, що всі ці процеси потребують правового захисту з боку держави, убезпечення їх від різного роду зловживань та шахрайства. Тим більше, що відбувається активне заміщення реальних капітальних вкладень, банківських кредитів цінними паперами та їх емісією. Від правового регулювання захисту фінансового та фондового ринку залежить в кінцевому рахунку економічна безпека держави.

В кримінальному праві Англії, яке є, як ми знаємо, прецедентним правом, існує досить жорстка система реагування на кримінально протиправні посягання, здійснювані у фінансовій сфері. Це пояснюється перш за все тим, що Англія, як найбільш стара країна Європи, має сильні традиції захисту приватного капіталу.

Злочинами в кредитно-фінансовій сфері в Англії визнаються діяння, що посягають на ті економічні відносини, що пов'язані з обігом фінансів, грошей (у тому числі у сфері банківської діяльності, пов'язані з цінними паперами, страхуванням, пенсійними та корпоративними фондами, накопичувальними рахунками, паями тощо) [1]. В Україні аналогічні діяння відносяться до кримінальних правопорушень зазначеної групи.

Зловживання та шахрайства у кредитно-фінансовій сфері в сучасному світі мають різні форми, які умовно можна поділити на дві групи: кримінальні правопорушення в самій банківській системі, вчинені її працівниками та ті, що вчинені іншими особами (клієнтами, конкурентами, сторонніми особами). Найбільш поширеними формами протиправних дій які зустрічаються і в нашій країні, є крадіжки приватних коштів з банківських рахунків, які зустрічаються і в нашій країні, є крадіжки приватних коштів з банківських рахунків, перекази грошових коштів за допомогою електронних засобів та систем, що вчиняються працівниками банків. Аналогічні діяння можуть вчиняти і сторонні банку особи, котрі використовують банк для своїх шахрайських оборудок. В таких ситуаціях банк виступає в якості засобу для вчинення кримінального правопорушення, і одночасно є його жертвою. Також, самі банки та їх клієнти здійснюють перекази грошових коштів під виглядом легальних угод, тоді як насправді, угоди є нікчемними (фіктивними), або прийняти сфальсифіковані акредитиви чи документи на право власності, здійснити махінації з чеками, пластиковими картками, вилучити грошові кошти із банкоматів тощо.

Найбільш поширеними злочинами у сфері банківської діяльності Англії є наступні [1]: 1 група – корисливі кримінальні правопорушення з метою отримання додаткового прибутку, вчинювані самими банками, їх працівниками, акціонерами, а також іншими компаніями (переважно тими, хто провадить банківську та фінансову діяльність без відповідного дозволу Банку Англії). Сюди можна віднести діяння, що покращують інвестиційну привабливість банку чи акціонерного товариства шляхом введення в оману партнерів та потенційних клієнтів, шахрайство; 2 група – злочини, вчинювані з використанням банків як засобів та інструментів вчинення злочину з метою власного збагачення за рахунок викрадення коштів з рахунків банку та його клієнтів; 3 група – злочини, пов'язані з легалізацією коштів, отриманих злочинним шляхом та розголошення інформації про клієнтів банку і банківської таємниці.

Таким чином, кримінальні правопорушення, вчинювані в банківській сфері України та Англії, є не просто схожими, а однотипними. І потребують вирішення на рівні держави, оскільки правова регламентація діяльності даної сфери та встановлення правових заборон повинно ґрунтуватися на уже існуючому досвіді протидії, а не замовчуванні цих проблем.

Чому названі діяння відносять до тих, що мають корупційну складову? Перш за все, тому, що державні діячі, - а це чиновники високого рівня мають відношення до лобювання інтересів банків чи компаній – поручників, по-

друге, тому що «участь» чиновників в їх справах призводить до звільнення від будь-яких видів правової відповідальності за вчинені кримінально протиправні (злочинні) діяння, незважаючи на наявність правових заборон. Таким чином, великі капітали захищаються в Англії на самому високому рівні, що і є одним із проявів корупції.

1. Буллоу О. Британцев не волнуют российские клептократы. / Новая газета. URL: <https://novayagazeta.ru/articles/2019/01/16/79203-britantsev-ne-volnuyut-rossiyskie-kleptokraty>; CONVENTION ON COMBATING BRIBERY OF FOREIGN PUBLIC OFFICIALS IN INTERNATIONAL BUSINESS TRANSACTIONS and Related Documents. URL: http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/ConvCombatBribery_ENG.pdf; Закон Великобритани «О взяточничестве», принятый 08.04.2010 г. (Bribery Act of 2010), вступил в силу с 01.07.2011 г. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/23/contents>

Алієва Каріна Мамедівна
ад'юнкт кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАЦІВНИК НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ЯК ПОТЕРПІЛИЙ ВІД КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Розділ XV «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів» Особливої частини КК України у ряді норм передбачає кримінальну відповідальність за посягання на працівника правоохоронного органу, тобто визнає його спеціальним потерпілим [1].

Потерпілий від злочину – це соціальний суб'єкт (фізична чи юридична особа, держава, інше соціальне утворення або ж суспільство в цілому), благу, праву чи інтересу якого, що знаходиться під охороною кримінального закону, злочинном заподіюється шкода або створюється загроза такої [2, с. 60].

При вирішенні питання, чи є працівник Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) потерпілим від кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, слід визначитись з питанням віднесення цього державного органу до правоохоронних.

Законодавством України повний перелік правоохоронних органів не визначений. Частина 1 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» визначає, що правоохоронні органи – це органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне